

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy óra. . . . . 1 kor. Egy óra. . . . . 1 kor. 50 Hll
Negyedévre 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Feladás szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONGVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 49. szám.

ANKÉT

a Hortobágy hasznosításáról a földmivelésügyi miniszteriumban

A Kubik-féle tervet elejtették

Ujabb miniszteri tanulmányut

Debrecen, január 25.

Debrecen város legégetőbb, legsürgősebb, mert erősen életbevágó kérdésével, a Hortobágy hasznosításának dolgával foglalkozott ma egy ankét a földmivelésügyi miniszteriumban, hogy megoldást találjon ebben a fontos, de éppen azért igen nehéz ügyben. A megoldás — sajnos — még nincs meg. De örömmel és megelégedéssel kell megállapítanunk ennek az ankétnek azt az egy pozitív eredményét, hogy a Hortobágy hasznosításának ügyét a földmivelésügyi kormány vette a kezébe s hogy már is határozott terminust nyert Debrecen városára, hogy a hasznosítási munkák tervezetét még ez év tavaszán megkezdik.

A Hortobágy hasznosítását országos érdekeinek is szokták nevezni. És ez igaz is, mert Magyarország közgazdaságában nem lehet közömbös az, hogy egy fejlődni akaró város birtokában 42000 hold óriási területű hasznavehetetlen föld van. Amde Debrecen városára egyenesen életkérdés a hasznosítás, mert megélhetésének, fejlődésének és megmaradásának alapja az, hogy ez a nagy darab föld kiadja a maga kamatait.

A mai ankét, amelyen a földmivelésügyi miniszter képviselőjében Bartóky József államtitkár elnököl, végre reményt nyújt a városnak, hogy a hasznosítás megkezdődik. A kormány állásfoglalásának komolysága s az a jóindulat, amellyel ezt az ügyet felkarolták, kezelték, garancia arra, hogy a reménységek valóra válnak.

Hálás elismerés illeti meg a földmivelésügyi kormányt jóindulatáért, amely kiértékelte az államtitkár minden szavából. — Bartóky József államtitkár valóságos örömmel fogadta ezt az ügyet. Nagyon okosan, helyesen és célszerűen cselekedett a város — mondta — amikor a Kubik-féle tervet szakértők által való elbírálásra a földmivelésügyi kormányhoz hozta, amely azt a legszivesebben, a legnagyobb előzékenységgel, minden mellékérdekekre való tekintet nélkül a szükséges legnagyobb tárgyilagossággal bírálta el.

S valóban a földmivelésügyi miniszterium így járt el. Az előtte fekvő tervezet elbírálta s a tervet nem találta olyan-

nak, amely a város mezőgazdasági viszonyainak érdekeivel összeegyeztethető, bár a tervezet műszaki nagy értékét mindenki elismerte. Ez az eredmény egy kissé ijesztő volt, mert a Kubik-féle javaslatához már a megvalósítás aranyálmait fűztük. Amde annál vigasztalóbb és örvedetesebb volt azután az államtitkár ama kijelentése, a melyet mi előbb az ankét kielégítő jó eredményének mondtunk s amelyben az államtitkár a polgármester kérdésére azt nyilatkoztatta ki, hogy a földmivelésügyi kormány maga veszi kezébe a hasznosítás dolgát, a miniszterium szakközegei már ez év tavaszán lejönnek Debrecenbe tanulmányokat fognak végezni s ezekkel a szakközvegekkel fogja a miniszter a legjobb tervezetet elkészíttetni. Az államtitkár május havát jelölte meg a kiküldötték lejutételének idejéül. Debrecen polgársága tehát örömmel várhatja most a nemcsak rügyfakasztó, hanem nekünk reményt hozó májust.

Az ankét lefolyásáról budapesti tudósítónk a következőket táviratozza:

Ma délelőtt tíz órakor vette kezdetét a földmivelésügyi miniszteriumban a Hortobágy hasznosítása ügyében összehívott ankét, amelyen Bartóky József földmivelésügyi államtitkár elnöklete alatt résztvettek: a földmivelésügyi miniszterium részéről: Kvassay Jenő, Rakovszky György dr. Szomjas Lajos, Darányi Béla, Serbán János miniszteri tanácsosok, Tahy Jakab dr. osztálytanácsos, a belügyminiszterium részéről: Némethy Károly dr. államtitkár és Kovács Kálmán osztálytanácsos, az egészségügyi mérnöki osztály vezetője, a kulturmérnöki osztály részéről: Lisznyay D. Tihámér, Vinnay Géza és Jármay Tamás; Debrecen város részéről megjelentek az ankéton: Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, Magoss György dr. tiszti főügyész, Aczél Géza főmérnök, Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok, Szentesi János és Polgári Bálint törvényhatósági bizottsági tagok. A pénzügyminiszterium szintén képviseltette magát az ankéton amelyen résztvett Kubik Gyula mérnök, a hasznosítási tervezet kidolgozója is. A tanácskozás jegyzőkönyvét Barcza Ernő dr. miniszteri fogalmazó vezette.

Bartóky József államtitkár elnök üdvözlővén a megjelent urakat, megnyitotta a tanácskozást.

Tahy Jakab dr. földmivelésügyi miniszteri osztálytanácsos előadó tüzetesen ismertette a szönyegen levő ügy miben állását. Rámutatott arra, hogy már Széchenyi István idejében fölmerült a Hortobágy hasznosításának eszméje, amely azóta csaknem állandóan ébren tartja a műszaki közegek érdeklődését. Végül behatóan ismertette Kubik Gyula tervezetét.

A Kubik-féle terv bírálata.

Kvassay Jenő miniszteri tanácsos részletesen bírálta a Kubik-féle javaslatot, különösen három szempontot emelve ki, amelyeknél fogva azt műszaki szempontból a maga részéről sem a városra előnyösnek, sem az állattenyésztő gazda-közönség érdekeire nézve célirányosnak nem találja. Első sorban ugyais a Kubik-féle terv szerint katasztrális holdankint 4,5 köbméter víz volna felhasználható a hortobágyi legelő öntözésére, holott ha kellő sikert és eredményt kívánnak elérni, a katasztrális holdankint 18 köbméter víz volna szükséges. A Tisza vizének felhasználása csakis vízemelő gépezetekkel volna elérhető, amely a tervbe vett iszapolási javítást kvázi lehetetlenné teszi.

Másodsorban azért nem járulhat a javaslatához, mert a tervezett 6 millió koronát — tekintve a víz-mennyiség kérdését — annyira csekélynek tartja, hogy azt a vízemelők és más beruházási költségek egészben fölemésztenék s egyéb létesítmények fedezete abból nem telnék ki.

De nem tartja elfogadhatónak a javaslatot harmadsorban azért, mert a Hortobágyból 30.000 katasztrális hold legelőterület vízzel való leöntése teljesen kizártá tenné, hogy ugyanakkor, amidőn a Hortobágy a vízzel van borítva, egyszersmind legeltetési célokra is használható legyen, mivel az ott legelő marha-állomány a Hortobágyon létesített vízlevezető árkokat, partokat, és a partokba épített zsilipeket annyira megrongálná, hogy azok csakis újabb nagyobb töke-befektetések igénybevételével volnának helyrehozhatók.

Végül figyelembe veendőnek tartja azt a körülményt is, hogy habár a Hortobágy területére egészben és nagyban sik. lapos felületet képez, mindamellett a területnek földszintű eltérései legalább egy méter cse még ennél több és magasabb szintfelületet is mutatnak, aminek természetes következménye, hogy a területnek vízzel való egyenletes el látása az egész területen csakis óriási költségeket igénylő műveléssel volna eszközölhető. Mindezek folytán a Kubik-féle tervezetet és ajánlatot nem tartja elfogadhatónak.

Kubik Gyula válasza.

Kubik Gyula mérnök hosszasan referált a Kvassay miniszteri tanácsos észrevételeire. Kijelenti, hogy az elmondottakkal teljesen egyetért s különösen hangsúlyozza, hogy az egész tervezet végrehajtásánál a földmivelésügyi miniszternek egy általános örömmel fogadott nyilatkozata vezette. E szerint a miniszter működési programjában a legnagyobb súlyt arra helyezte, hogy az ország mezőgazdasági fellendülése elsősorban is ahhoz van kötve, hogy többet termeljünk. Az általa elkészített tervezet nem tartalmaz részletes adatokat. Az ő felfogása az, hogy a munkálat megkezdése után fognak mutatkozni azok a különböző irányú építkezési formálítások, amelyek a szükséghez képest alakulnak a talaj- és egyéb viszonyok követelményeihez. Egyedül országos mezőgazdasági tehát magasabb és nemesebb célok vezették tervezetének elkészítésénél s meg van győződve róla, hogy ha a vállalatot elverhetné, úgy az miná az ország, mind Debrecen város mezőgazdasági érdekeire sikerrel és eredménynyel járna.

Ezután *Kubik Gyula* eltávozott s kezdetét vette a *zártkörű tanácskozás*, amelynek során tüzetes bírálat alá vették a betervezett javaslatot, illetve mélyreható eszmecsere fejlődött ki a hasznosítás különböző módoszatai körül.

Hasznosítás bérletek útján.

Darányi Károly miniszteri tanácsos fejtegette ki első sorban is a maga álláspontját, amely szerint a tervezet sem mezőgazdasági szempontból, sem a város jövedelmeinek fokozása szempontjából el nem fogadható. Hangsúlyozza, hogy *Debrecen városának egy 50 évre szóló szerződéses vállalatba belemennie a legveszélyesebb és legimpraktikusabb eljárás volna*. Véleménye szerint a Hortobágy hasznosításának célja akként volna elérhető ha a város ezt a nagy kontingenst képező földbirtokát *bérbeadás útján* értékesítené éppen úgy, mint ahogy a többi birtokait rövidebb időtartamra bérbeadja s ezáltal a bérleti jövedelem időnkint emelkedik. Ehez hasonlóan volna célszerű a *Hortobágy egész területét bérbeadási rendszerrel gyümölcsöztetni* s ez által a városnak a mostani 50—60 ezer kor. évi jövedelem helyett 1.000.000—1.200.000 korona évi bért biztosítani.

Az állattenyésztés érdekei.

Serbán János miniszteri tanácsos, az állattenyésztési osztály vezetője, szintén elfogadhatatlannak tartja a *Kubik-féle* tervezetet. Különösen azt a körülményt emeli ki, hogy az állattenyésztés szempontjából a szikes legelőnek termékeny, jó legelővé való átváltoztatása egy olyan megoldatlan probléma még ma, hogy éppen e miatt a *legnagyobb kockázattal járna*, ha a Hortobágy 30 ezer holdnyi szikes természetű legelője egészben kísérleti célokra használtatnék fel. Az előtte szólók által felhozottakon kívül felhívja az értekezlet figyelmét arra is, hogy micsoda nehézséggé járna, ha a városi hatóság volna kénytelen — amint azt a *Kubik-féle* terv kontemplálja — 50 éven keresztül az egyes legelőtöktől beszédni a legelőbérletek.

Szentesi János városi törvényhatósági bizottsági tag szólal föl ezután. Főleg a debreceni állattenyésztő gazda-közönség érdekeit hangoztatja, különösen kiemelve, hogy Debrecen városának mintegy 160 ezer katasztrális holdnyi földterülete feltétlenül megköveteli, hogy az állattenyésztés érdekei a legnagyobb mértékben megóvassanak.

A magántőke bevonása.

A *pénzügyminisztérium képviselője* is kifejtette a kérdésben elfoglalt álláspontját. Ő sem tartja elfogadhatónak és célirányosnak a *Kubik-féle* terv pontozatait, de felhívja a földművelésügyi kormányt és Debrecen város vezető köreinek figyelmét arra, hogy véleménye szerint a *Hortobágy hasznosításának kérdése csakis a magántőke bevonásával vihető keresztül*. A magántőke bevonásától semmi ok sincs mért idegenkedni, sőt ha a magántőke felhasználásával egy egészséges és minden tekintetben célirányos ajánlat tétetnék, úgy kívánatosnak tartja, hogy az kellő szigorú megbírálat után elfogadtassék.

Némethy Károly belügyi államtitkár reflektálva az elhangzott felszólalásokra kijelenti, hogy a *Kubik-féle* tervezet el nem fogadását illetően maga is egyetért az előtte felszólalókkal s már eleve kizárttnak tartja, hogy Debrecen város egy 50 éves szerződéses vállalati kötelezettségbe belemehessen. A módoszatokra térve át annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a Hortobágy hasznosítását nemcsak kizárólag öntözési eljárással lehetne elérni. Kísérletet kellene tenni más úton is, tanulmányozni kell a hasznosítás kérdését s a Hortobágyt ipari, kereskedelmi, erdészeti és egyéb célokra való intenzív kihasználása is alapos megfontolás tárgyává teendő.

A földművelésügyi kormány újabb tervei.

Kovács József polgármester volt a következő felszólaló. Megnyugvással veszi tudomásul a *Kubik-féle* tervezet eleítésére vonatkozólag elhangzottakat, egyszersmind azonban azt a kérelmét terjeszti a földművelésügyi miniszter képviselője elé, hogy a földművelésügyi kormány a Hortobágy jövedelmezősége

nek fokozása végett, a maga szakközegeinek véleménye alapján tanácsos és valamely *elfogadható javaslattal* mozdítsa elő a probléma megoldását.

Bartóky József államtitkár elnök nyomban válaszol a polgármesternek. A *földművelésügyi miniszter* — ugymond — a *legnagyobb készséggel és örömmel áll Debrecen város rendelkezésére*, hogy a hasznosítás kérdésében kifejezésre juttassa véleményét a város előtt. Mar most ígéretet tesz hogy ez év folyamán, május hónapban úgy ő maga, mint a minisztérium vizügyi, mezőgazdasági, állattenyésztési, talajjavítási s. b. szakembereivel együttesen Debrecenbe utaznak, személyesen megtekintik a Hortobágyot, annak talajviszonyait beható vizsgálat alá veszik s a legbelsőbb tanulmányozás alapján fogják a hasznosítást illető véleményüket megformálni. A helyszíni tanulmányok anyagok földdobozása után a földművelésügyi miniszter *újabb szakértekezletet* hív majd egybe, amelynek során alkalmunk lesz ismét részletesen foglalkozni a kérdéssel.

Az elnököl államtitkárnak ezt a kijelentését az értekezlet általános élénk tetszéssel fogadta.

A 3000 hold csatornázása.

Kvassay Jenő miniszteri tanácsos arra kéri Debrecen város vezetőségét, hasson oda, hogy a 3000 holdas öntözési kísérleti területnek a már kidolgozott tervek szerint való átengedését a törvényhatóság lehetőleg mielőbb határozza el. Ez annyival inkább szükséges, mert enek a kísérleti öntözésnek sikerre vezetése esetén a Hortobágy hasznosításának kérdése — a terület egész komplexumára való kiterjesztéssel — közmegnyugvásra nyerhet megoldást.

Domahidy Elemér főispán az ügy jelenlegi stádiumában követendő megoldási formálításokról beszélt.

Jármay Tamás kulturmérnök a helyi mezőgazdasági érdekeket feltáró felszólalása után

Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok felhívta az értekezlet szakközegeinek figyelmét az újabb csatornázás folytán a csatornákban lefolyó szennyviznek a Hortobágy területére való elvezetése kérdésére. Az ezzel való foglalkozás talajjavítási szempontból fontos.

A város köszönete.

Kovács József polgármester végül hálás köszönetet mondott a város nevében a földművelésügyi miniszter képviselőjének, a miért alkalmat adott e nagyfontosságú kérdés szakszerű és tanulságos megvitatására, egyszersmind a földművelésügyi kormány további szíves érdeklődését és támogatását kérte ez ügy számára.

Bartóky József államtitkár elnök ezután déli fél egy órakeret berekészítette a tanácskozást.

A marsalltanács február elején lesz.

Bécsből jelentik nekünk: Mint értesülünk, az eredetileg e hónapra tervezett marsalltanács február hó első napjaiban fog egybeülni. Eme újabb elhalasztásnak oka a trónörökösnek, *Ferencz Ferdinánd* főhercegnek e hét végén a berlini udvarnál teendő látogatásában rejlik. Tudvalevőleg múlt év novemberében már egyszer tartottak marsalltanácsot, de akkor csak a *Schönaich* hadügyminiszter távozásával akuttá vált személyi kérdéseket intézték el. A további, még elintézendő személyi kérdések egész tömegét a tábornoki karban, egy második marsalltanácsnak tartották fenn, amely tanács, mint fentebb jelentjük, előreláthatólag február hónap első napjaiban fog megtörténni. Eme marsalltanácsban, amely mindig az uralkodó elnöklete alatt megy végbe, ez alkalommal először vesz részt a nemrégiben a fegyveres összhatalom vezérkari főnökévé kinevezett *Schemua Balázs* altábornagy is. A marsalltanácsban természetesen a trónörökös is részt vesz, akire a király tudvalevőleg bizonyos katonai kérdések önálló elintézését bízta. Továbbá ott lesznek még lovag *Aufenberg Mór* gyalogsági tábornok, hadügyminiszter, *Frigyes főherceg*, *Jenő főherceg*,

Potiorek Oszkár tábornokszernagy, *Frank Libórusz* lovag, hőtendörfi *Conrad Ferenc* báró és *Schödler Ferenc* gyalogsági tábornokok, hadseregfelügyelők. A két (magyar és osztrák) honvédelmi miniszter nem vesz részt ezen a tanácskozáson, de esetről-esetre az egyes fegyvernemek főfelügyelőit is bevonják a tanácskozásba.

A néppárt Justhék ellen

A képviselőház ülése.

Az appropriációs vita harmadik napján sem követte nagyobb figyelem és érdeklődés a szónoklatokat, mint az első két napon. Érdekesebbé tette mégis a mai ülést *Rakovszky István* beszéde, aki a Justh-pártnak és Justh Gyulának mondott kellemetlen dolgokat és jelentette ki nyíltan az ellenségeskedést.

Az ülés lefolyásáról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Návay Lajos elnök az ülést megnyitván, bemutatja Zala vármegye átiratát a sajtósza badság megvédése tárgyában. Az átirat a kérvényi bizottsághoz utasított. Ezután rátér a Ház a napirend tárgyalására.

Az urbéresok regál-kártalanítása.

Szabó István (kisgazdapárti) megokolta a volt urbéres közbirtokosságok regálkártalanítása dolgában bejegyzett indítványát. Az 1836-ban a jobbágyoknak adott italmérségi jogért — mondotta *Szabó* — az 1888-iki regálmegváltáskor nem a törvényes jogutódnak: az urbéres közbirtokosságoknak adták ki a kötvényeket, hanem a politikai községeknek, vagyis a tulajdonost elcserélték. Indítványozza, hogy országosan rendeljék el a kötvényeknek az urbéri közbirtokosságokra való átírását.

Lukács László pénzügyminiszter válaszolt az indítványra. Figyelmeztetett arra, hogy a Kuria egy döntése ellentétben áll *Szabó* indítványával, mert a Kuria határozottan kimondta, hogy a kártalanítás nem az urbéreseket, hanem a községeknek illeti. — Nincs szükség arra, hogy ebben a kérdésben most határozzanak, mert a kérdés jogi része tisztázva van. Különben a kérdés végleges rendezése érdekében tárgyalást fog kezdeni a belügyminiszterrel. (Helyeslés.)

Szabó István: A miniszter válasza következtében indítványát visszavonja.

Az appropriáció.

Következik az appropriációs törvényjavaslat folytatódó tárgyalása.

Polónyi Dezső: A kormánynak nem szavazza meg a költségvetési fölhatalmazást, mert bizalmatlan egész politikája iránt. A kormány Horvátországban valósággal lehetetlen állapotokat tart fenn. Az új bán sem lesz egyáltalán képes arra, hogy odalent a helyzetet megjavítsa. Hosszasan fejtegeti a horvát viszonyokat és radikális rendezést kíván. A javaslatot nem fogadja el.

Rakovszky Justhék ellen.

Rakovszky István a politikai helyzettel foglalkozik, majd áttér az előadó presztizs politikájának bírálatára, amelyet helytelennek tart, kérdi az előadót, hol van a nemzet presztizse s hol volt ő akkor, amikor volt a parlamentben egy többség, amely azért nem tudott sokáig a hatalmon megmaradni, mert a nemzet jogait követelni merete. Apponyi fejtegetéseit magáévá teszi, ellenben a Justh-pártnak a választójog tekintetében nem ért egyet.

Justh Gyula választójoga sem nem egyenlő, sem nem általános, legfőlegbb titkos. Mig a szocialisták még az asszonyokra is kiterjesztik a választói jogot.

Justh Gyula: Nem sikerül benniünket összeveszteni a szocialistákkal!

Rakovszky István: Kikérem magamnak, hogy ilyen szándékot imputáljanak nekem. — Különben mi már régen összevesztünk s így már nem veszhetünk össze.

A munkapártnak kötelessége, hogy le-

szállítsa a véderő költségeit s akkor ő is megszavazza a javaslatot. Apponyi szerint nálunk mindig történelmi erők ütköznek össze. Most azonban a harc csak magunk közt folyik. A javaslatot nem fogadják el.

Polónyi Géza Széchenyi István grófra való hivatkozással kezdi beszédét.

Rosenberg Gyula dr.: Rokonlekek! — (Nagy derűlttség.)

Polónyi Géza: Előbb a választójogot követeli s aztán jöhet a véderő. Tisza István gróf a választójognak még kiterjesztésére sem hajlandó. Rakovszky István a koalícióban bizalmi állást töltött be s így nincs joga annak működését most támadni. Fölolvassa Kossuth Ferenc kiáltványát, melyhez ragaszkodni fog. Ujra követeli a választói jogot. A javaslatot nem fogalja el.

Az ülés negyed három órakor ért véget.

A debreceni egyetem új botanikus kertje

Ajánlat a fűvészkert fentartására.

Most, amikor az egyetem kérdése a megvalósulás közelségében van s a létesítésre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását mindenki a közel jövőben várja, egymásután merülnek fel az eszmék és a tervek, amelyek az egyetem létesítésébe kapcsolódnak bele. Ilyen tervek az internátusok, különösen a református egyházkerület által létesítendő egyetemi internátus felállítására, amelynek a megvalósítása érdekében a tiszántúli egyházkerület és a debreceni egyház nagy áldozatokra kész.

Az egyetem létesítése kapcsán merült fel most egy új idea, amely nemcsak egy, az egyetemet érdeklő s vele szoros összefüggésben levő intézményt akar teremteni, hanem ezzel kapcsolatban egy hatalmas iparüzemnek akar életet adni.

Tudvalevő ugyanis, hogy az orvosi egyetem felállítására egy új fűvészkertnek létesítését teszi szükségessé annál inkább, mert a mai, az egyetemi oktatás céljainak meg sem felelő fűvészkert a nagyerdőn létesítendő orvosi egyetemről olyan messze van, hogy azt használni nem lehet. Az orvosi egyetemmel kapcsolatban a kultuszminiszter erre a körülményre tekintettel már a tárgyalások során egy új botanikus kert létesítését is tervbe vette és a kijelölt 80 hold területen a botanikus kert számára is helyet jelölt ki a miniszterium és a város részéről együttesen eljáró bizottság.

Ennek a botanikus kertnek létesítéséről és fentartásáról és ezzel kapcsolatban egy magyarországi gyár alapításáról van szó most abban a beadványban, amelyet Laib Rezső gyógyszerész adott ma be Debrecen város tanácsához.

Laib Rezső böösi, pozsonymegyei gyógyszerész ugyanis, akinek illóolaj, esszencia és gyógynövény kivonatot termelő gyára van, ajánlatot adott be, amely szerint hajlandó a botanikus kertet gyógynövényekkel ellátni s abban mindama növények ültetéséről, termeléséről, fentartásáról és az egyetem részére való szolgáltatásáról gondoskodni, amelyek az egyetem orvosi karának botanikai és gyógyszerismereti tanszékének előadásaihoz szükségesek. Elvállalja ezenkívül a botanikai kert gondozását s minden tekintetben ellátását is. Mindezekkel szemben azt kéri, hogy Debrecen városa nyújtson neki erkölcsi és anyagi támogatást ahoz, hogy a botanikus kert mellett egy illóolaj, esszencia előállítására, gyógynövény kivonatok termelésére, szárítására, vágására és porítására berendezendő gyár létesítéséhez s engedje meg, hogy e vegyészeti műhelyt a fűvészkertben, vagy amellel építthesse. Kéri egyúttal, hogy a botanikus kertben gyógynövény-palántákat és magvakat termelhesse.

Ajánlattevő gyógyszerész kérésének megokolására elmondja, hogy Magyarországba ma a különböző külföldi gyárakból egy millió korona értékű illóolajat és esszenciát

hoznak be, amely mennyiséget pedig alkalmas körülmények között Magyarországon is elő lehetne állítani. Gyárának még egy előnyére mutat rá Laib Rezső és ez az, hogy a konyhakertészet termékeit dolgozta fel és pedig olyan mennyiségben, hogy azzal a haditengerészet szárított zöldség fogyasztásának egy részét is el tudná látni. Azokat a konyhatevékenységeket, amelyeket a piacokon friss állapotban értékesíteni nem lehetett s amelyek ezért vagy elvesznek a fogyasztásra nézve, vagy pedig már nem friss, fonyadt állapotban kerülnek újból a vevőközönség elé, a gyár gőzszárítójában dolgoznak fel úgy a tengerészet szükségleteire, akár pedig téli zöld veteményként áruba bocsátás céljaira.

Az ajánlat konkrét és részletesebb felsorolást vagy körülírást nem tartalmaz s csak általánosságban érinti s tárgyalja a fölvetett eszmét, amelyet Laib Rezső, miután az egyetem állami intézmény lesz, a kultuszminiszterrel is közölt.

A városi tanács most veszi tárgyalás alá a mindenestre érdekes ajánlatot s valószínűleg csak az esetben bocsátkozik bele annak érdembeli tárgyalásába és elintézésébe, ha Laib Rezső ajánlatáról és kéréséről a részletekre is kiterjeszkedő fölvilágosításokat ad.

IRODALOM

A CSOKONAI-KÖR VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSE.

A Kazinczy-pályázat. Alapító és rendes tagok szaporodása.

Látogatott ülést tartott tegnap a Csokonai-kör választmánya; Géresi Kálmán elnöke alatt jelen voltak Tüdös János dr. alelnök, Kardos Albert titkár, Bakoss Tibor, Boldizsár Kálmán dr., Csürös Ferenc dr., Dóczy Imre, Könyves Tóth Kálmán, Kun Béla dr., Lőfkovits Artur, Márk Endre, Nagy Vilmos, S. Szabó József és Zoltai Lajos választmányi tagok.

Az ülés elsősorban a kaszinói Kazinczy-pályázat 1911. évi eredményéről határozott. A pályázat nem mutatja a felsőbb tanuló ifjúságnak érdeklődését és komolyságát, 3 tételre összesen 5 munka érkezett, amelyek közül egyet sem lehetett első díjjal kiüntetni. A tudományos tétel (Debrecen a Rákóczi-szabadságharcban) díjért két munka versenyzett, amelyeket a bíráló bizottság nevében Zoltai Lajos ismertetett beható részletezéssel. Az első mű (Post bellum stb. jelíggel) több anyagot ölelt fel, de a feldolgozásban és kivált a fogalmazásban gyöngye, a második (Recrudescunt stb. jelíggel), világosabb szerkezetű és élvezhetőbb előadásu, de kevés kutatást végzett. A választmány az elsőnek 12, a másodiknak 8 aranyat javasolt jutalmul.

A verses munkákat dr. Csürös Ferenc, dr. Darkó Jenő és dr. Rácz Lajos bíralták; a költői elbeszélésre beküldött Párbaj című munkát értéktelennek nyilvánították, a francia műfordítások szerzői közül a Verlainé és Lorrain közös fordítójának 6 aranyat ítéltek, az Aicard fordítóját pedig megdicsérték.

A választmány a bíráló bizottság véleményét magáévá tette és a pályaműveket átküldi a kaszinó választmányához az 1912-re ajánlott új tétélekkel együtt. Ezek:

1. Tudományos tétel: Debrecen ipara és kereskedelme a szatmári békétől a szabadságharcig, levéltári kutatásoknak a felhasználásával.

2. Költői tétel: A mai társadalmi életből vett költői elbeszélés. (Másodsor.)

3. Az angol költészet lírai vagy kisebb epikai termékeiből vett műfordítás.

A választmány ezután tudomásul vette a Csokonai- és Emlék-kert, valamint a kapcsolatos pénzalapok, összesen 18,521.68 korona átadásáról szóló jelentést, azonban ezt a kérdést teljesen befejezettnek csak akkor tekintti, ha megkapja a városi tanácsnak az átvételre vonatkozó határozatát.

A választmány még elintézt egy-két kisebb folyó ügyet és meghallgatott számos jelentést. Ezek közül jóleső, a kör jövője iránt

megnyugtató érzést keltett az alapító és a rendes tagok számának szinte váratlanul nagy növekedése.

Az előző választmányi ülés óta 50—50 koronával alapító tagok lettek: Aczél Géza, Balázs Bertalan dr., Fejér Ferenc, Fejér Ferencné, Gutfreund Sámuel dr., Kun Béla dr., Lichtblau Albert, Nagy Sándor dr., Pap Károly dr., Szántó Győző, Tihanyi József dr., Tóth István, ifj. Widder Sámuel; régi 20 koronás alapítványukat 50 koronára kiegészítették: Dicsőfi József és Kardos László. — Rendes tagokul pedig az utóbbi hetekben vagy 50-en jelentkeztek, akiknek névsorát legközelebb közöljük.

József főherceget megoperálták

Augusztia főhercegnő ápolja

A faszor-szanatóriumban ma váratlanul súlyos műtétet kellett végezni József főhercegen, aki hetek óta gyengélkedik. Az operáció hire váratlanul jött, mert senki sem gondolta, hogy a főherceg állapota ennyire súlyos legyen. Az operáció a főherceg környezetét is izgalomba hozta s annak lefolyását aggodalmasan várta, különösen Augusztia főhercegasszony, aki maga ápolja beteg férjét.

A főherceg operációjáról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Néhány hét óta József főhercegen súlyosabb természetű betegséget észleltek orvosai. Ma azután állapota annyira rosszabbodott, hogy dr. Korányi Sándor báró, dr. Müller Kálmán báró és Herzel tanár konziliumot tartottak és megállapították, hogy József főherceg súlyos természetű vakbélgyulladásban szenved és hogy rajta sürgős műtétet kell végezni.

Elkészítették tehát délutánra a faszor-szanatórium első emeletének 27—28. számú szobáit a főherceg számára. Háromnegyed háromkor a mentőegyesület betegszállító kocsiján hozták Herzel tanár és Kovács Aladár dr. mentő-főorvos a főherceget, akit hordágyon vittek fel az elkészített szobákba. A főherceg arca le volt takarva, csupán kezei látszottak ki a takaró alól. Az orvosok szerint a főherceg teljesen jókedvűen viselkedett.

Néhány perc múlva megérkezett Szápáry gróf udvarmester és Sztáray grófnő kíséretében automobilon Augusztia főhercegnő, aki izgatottan sietett fel az emeletre, ahol nagy aggodalmak között várta az eredményt.

Az operációt, amely három óra után kezdődött, Herzel tanár végezte Korányi báró és Müller báró segédlete mellett teljes sikerrel. Fél négy órakor ért véget a műtét, amikor Herzel tanár a szanatóriumban várakozó újságírókhoz ment és a következőket mondta:

— Az operáció, istennek hála, jól sikerült. Pedig igen súlyos eset volt. A főherceg az operáció alatt jól viselkedett.

Ezután bulletint adtak ki József főherceg állapotáról.

A műtét befejezése után egy fél órával József főherceg magához tért s az udvarmestert kérte, aki azonnal jelentkezett. A főherceg általa értesített Augusztia főhercegasszonyt az operáció sikeréről és arról, hogyan érzi magát. A főhercegasszony izgatottan, aggodalomteltlenül várta az ér-

tesítést s megkönnyebbülten hallgatta meg a jelentést, hogy az operáció sikerült.

Augusztia főhercegasszony intézkedett, hogy a szükséges ruháit hozzák be a szanatóriumba, ahol ő maga fogja ápolni fenséges férjét.

A halvaszületett gyermek vándorútja

Exhumálás Debrecenben.

A kultúra lassanként ledöngeti a felekezetek és nemzetiségek között felépített mesterséges válaszfalat s a tudomány kalapácsa rombadönti az elfogultság és a bigotizmus bálványainak emelt barbár oltárokat. A boncaszatra fektetett hulla megszünt katolikusnak, reformátusnak és zsidónak lenni s a tudomány magasztos szolgálatában álló orvos professzor csak azt kutatja, minő elváltozásokon ment keresztül az ember, amíg megszünt dobogni a szive és szívós, rendszeres, természet munkát végezni agya és izma.

Ma már az előhaladás nem ráolvasással és templomi énekszóval gyógyítja a beteg testet és tökéletesíti az emberi fái önfentartó erejét, hanem biológiai és rendszeres kutatás útján törekszik megelőzni az elváltozásokat és gyógyítani a kóros szövetet. Ezért utalta az egészségügyi legfőbb felügyelet a hullákat a boncaszatra, ahol komoly tudósok töprengve keresik a támaszt, meylvel a felbomlás procesusát késlelteti, vagy egy még ismeretlen tünetet megakasztani lehessen. Ma már a megváltók ott teremnek a gvárak, kórházak és egyéb tudományos intézmények retortájára mellett s aki ebben a forrongó, gőzzel, villámmal és repülőgépekkel haladó korban is vallási dogmákkal akar barrikádokat rakni a haladás elé, bizony mondom, nem a szentírás szavait követi, mely az embert Isten képére teremtett tökéletes lénynek hirdeti.

Kórházi temetés.

Azok a szegény betegek, akik a kórház halottas ágyán végzik be szomorú pályafutásukat, mielőtt elhagynák a földet, legtöbbször a boncaszatra kerülnek. Ketten-hárman, többen is naponként, amilyen a kór, mely fokozatos mérvben, vagy járványszerűleg pusztít a városban. Ha aztán a boncolási jegyzőkönyvlezáratot s a halottal már végzett a tudomány, előkerül a koporsó, mely sem nem díszes, sem nem ércből való de éppen elég arra, hogy az ember halmazápotából átmenjen a megsemmisülésbe.

A kórháznak persze nem telik fényes temetésre, keresztre és emlékkőre, így aztán halottait felekezeti különbség nélkül a Péterfia utcai temetőbe temeteti, eltekintve attól, vajjon katolikus, református vagy izraelita volt az illető.

Régi gyakorlata a kórháznak az is, hogy az új szülött csecsemőket, akik halva, vagy időelőtti kifejtetlen állapotban, élettelenül jönnek a viágra, nem szerint: leányt nővel, fiút férfivel egy koporsóba temeti el. Ezt azért teszi, mert az a névtelen kis embrió egyfelől nem is meggy lélekszámba, másrészt külön koporsót csináltatni részére sem nem célszerű, sem nem takarékos. Belátták ezt a felekezetek is, akik soha semmi kifogást nem tettek, míg a mult évben

az izraelita hitközség felszólalt

és tiltakozott az ellen, hogy az ő halottjait idegen temetőbe helyezték örök nyugalomra.

Ettől az időtől fogva aztán a legkisebb izraelita halottat is külön temették el a kórház és semmi sérelem vagy felszólamlás mai napig elő nem fordult. Most azonban minden szándékosság nélkül az egyik csecsemő egy koporsóba került egy más vallású hullával s a Péterfia-utcai temetőben temették el.

Mintegy 4-5 nap előtt került az egyik debreceni kórterem női osztályára Guttman Józsefné helybeli asszony, aki egy halott leánygyermeket hozott a világra. Minthogy a szülés körülményei kétségen felül megállapí-

tattak, a kórház gondnoksága a temetésre az utasítást megadta s a kis halott eltakarítása iránt intézkedett. Elfelejtett azonban rendelkezni, hogy a tetem külön temetessék el és pedig az izraelita temetőbe kerüljön. Persze pár nap mulva, a gyermek szülei reklamáltak a holttestet, melyről kiderült, hogy egy más vallású nőhalottal helyezték egy sirba. Erre aztán megindultak a tárgyalások a hitközség és a kórház gondnoksága között s a kis halvaszületet leánykát

pénteken reggel exhumálják

és átviszik az izraelita temetőbe.

Munkatársunk az esetre vonatkozólag kérdést intézett Visky Sándor kórházi gondnokhoz, aki a következő felvilágosítással szolgált:

— Évek hosszu gyakorlata, hogy az időelőtti élettelenül született, vagy halott csecsemőket felnőttekkel együtt temetiük el. Itt vallás különbséget nem teszünk, csupán a neme ket tartjuk be, leányokat nőekkel, fiukat fiukkal helyezünk egy koporsóba.

— Nem tett ez ellen kifogást egy felekezet sem?

— Egyik sem. Hiszen ezeket az időelőtti embriókat meg sem lehet keresztelni, tehát egyik egyházhoz sem tartoznak voltaképpen. Épen ezért az izraelita hitközség sem szólt fel e gyakorlat ellen egész a mult év elejéig. Akkor kérte csak, hogy az ő felekezetéhez tartozó hullákat külön koporsóban és csakis az izraelita temetőbe takarítsuk el. Ez meg is történt mindenkor. A mai eset is csak a véletlen folytán támadt.

— Szabad tudunk magát a tényállást?

— Guttman Lajosné szül. Maulhard Lina 36 éves Széchenyi-utcai lakosnő egyik testvér klinikán a szülési osztályon halott gyermekét hozott a világra. A gyermek érett, kilenc hónapos és leánynevelő volt. Miután eltemetetésére akadály nem forgott fenn, utasítottam a kórház közegeit, hogy eltakarításáról gondoskodjanak. Persze, elfelejtkezünk arról, hogy ez a gyermek izraelita anyától származott, így aztán közös sirba és közös temetőbe került. Ma szólt fel az édes anyja, aki a gyermek kiadását kérte. Azonnal jelentést tettem az esetről a rendőrségnek, melynek jelenlétében holnap exhumálni fogjuk a halottat.

Mint értesülünk, az exhumálás holnap pénteken reggel hét óra után fog megtörténni és azon dr. Balkányi Ede rendőrorvos és ifj. Ozory István rendőrkapitány fogják képviselni a hatóságot.

Gyulai Zsiga.

Színház és Művészet

A színház műsora.

PÉNTEK: *Nincs tovább!* színmű. (B bérlet.) SZOMBAT: *Nincs tovább!* színmű. (C bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *A falu rossza*, népszínmű. Este *A drótos tót*, operett. (Kisbérlet.)

Nincs tovább!

Földes Imre színművének bemutatója.

Földes Imre tehetséges ember. Ha nem volna az, úgy még mindig az akadémiai pályadíjaknál tartana. De ambiciózus ember léte megunta a dicső mult daliás királyainak s királyasszonyainak szerelmeit jambusokban énekelni s szerelmes lett a jelenbe; e szerelem gyümölcsei: Császár katonái és társai, a legújabb pedig ez a mai baccarat-dráma.

Tény az, hogy ezekben a darabokban kevés az irodalom s nem egyebek, mint rengeteg banalitás ügyes színpadi beállításai, de végeredményben nem nagyon sok igazságtalanság van abban, hogy a drámák fölött színpadi érvényesülésük szerint ítélkeznek.

S Bernstein kitünő mester, Földes pedig értelmes tanítvány! Ugy, hogy minden közhely, szavalások és valószínűtlenségek ellenére is tapsoltunk a Nincs tovább!-nak. Pedig közönségesebb tárgyat nem is

igen választhatott volna a szerző. Fialat ügyvéd, aki mindenét a baccarat-aszton hagyja. Otthon szerető fiatal feleség, gyermek és mikor a végszükség arra kényszeríti dr. Meréteyt, hogy a feleség elkártyázott pénzét visszaadandó, lopásra vetemedjék, akkor ott van a derék barát, Cserőy, aki titkon régi imádója Merétey feleségének s az ő boldogságáért mindent elsimít.

Voilà tout. Mi sem volna könnyebb, mint kifogásolni egyes jelenetek feltűnő valószínűtlenségét s jellemeknek legalább is különös voltát, pár felesleges szavalást és sok egyebet, de nem tesszük. Nem egészen helyes vád a hatásvadászás vádjá, amivel mindenesetre illetni fogják a darabot s a valószínűtlenségekkel való előhozakodás sem. Érezzük, hogy színpadi munkánál talán meg lehetünk elégedve azzal, ha az író hatalmába tudja keríteni a közönséget. S a Nincs tovább! hatásvadász darab, ismételjük, még ha nincs is sok irodalom benne.

Az előadás jól gördült. Bérczy Ernő valóban szépen átgondolt, igen jól sikerült alakítást nyújtott a főszerepben. Virányi is kifogástalan volt ezuttal. Kemény kissé elrajzolta a segéd szerepét, de ebben a szerző is hibás. Székely karakterisztikus volt. Az egyetlen női szerepet, amelyre sok szentimentális kedvességet adott Földes, Papp Tusi adta azzal a meleg művészettel, amelyet megszoktunk tőle. (bj.)

TIBOR ERNŐ DEBRECENBEN.

Modern képek kiállítása.

Ama fiatal művészek közt, akiknek a neve az új, forradalmi irányt jelenti, a magyar piktorában, a legismertebbek sorából való Tibor Ernő. A friss és új színek, az eleven, szinte viharos mozgások festője, a természet és a magyar föld ihletett poétája a fiatal művész, akinek sikerei egymást érik itthon és a külföldön is.

Tibor Ernő ma Debrecenbe érkezett s az a szándéka, hogy diadalos műveiből kiállítást rendezzen a hajdúság fővárosában. — Nem az a cél vezet, hogy vásárt csapjon s eladja képeit, inkább reprezentációs tárlaton óhajta megismertetni Debrecen kulturközönségével értékes művészetét. Tibor Ernő a Művészház, a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításán különös feltűnést keltett eredeti, mozgalmas vásznaival. Ama piktorok közé való, akiket nem a klikkkt s a mecénások protekciója kapott fel, hanem a saját érdekes, színpompás talentuma emelt fiatalon a beérkezett magyar művészek rendjébe. Képeit a legelőkelőbb mű-gyűjtők vásárolják s ami talán legszebb kitüntetés, a művészársai közül is számosan szereztek Tibor képeket, jellegzetes, vibráló levegőjű, forró életet lehellő Tibor képeket, melyek originális egyéni felfogásukkal, buja színeikkel, merészségükkel tűnnek föl. Legutóbb Nagyváradon, szülővárosában rendezett a művész együttes kiállítást Szenes Fülöppel a nagy portraistával s képei mind vevőre találtak.

Debrecenbe teljesen új, rendkívül érdekes kollekción hoz Tibor Ernő, tehetségének java termését kívánja bemutatni. A tárlatot valószínűen a városháza nagytermében fogja rendezni.

— **Hoehn-Halász est.** (A Zenekedvelők Társaságának hangversenye.) A Hoehn játékaról tanulmányt kellene írni. A régi frázis, hogy „technikája tökéletes” egész más értelmet kap nála. Szeretném részletezni a játékát, szeretnék írni az arpeggioiról a staccatoiról, a basszusban megjátszott fortisszimóiról, a trillájáról. Hiszen zongorának öröm látni, hogy ismeri, szereti, felhasználja ez a fiatal ember azt a hálás, hatalmas kedves hangszeret, a zongorát. Csak röviden írhatok a részletekről. A mély hangokon fenséges erővel játszik, pedálja megakadályozza a zugást, itt eltűnik a zongora minden hiánva. Más kép billent a közép és másképp megint a magas hangokon. Néha ökolbe fogja kezét és egy ujjal csap: csakugy pattognak a hangok a nyomán. Minden billentyű titkát ismeri, alkalmazkodik hozzá, kéztartása, akkordütése folyton

változik, nem Mondom, örök a páratlan t... pos és gon... férjas Chop... a bus elbesz... témája most... Polonaiseber... memydörög... han a ritmus... mán. Shuben... értéke érvén... játszott. Sc... tatta, hogy... ráadást játs... Chopin Ges... másik szere... Ernő finom... előadásal, b... dalokat Sch... Meg kell em...

A drótos tót... rettet eleve... amikor Leh... operettje ke... sal. Az éne... készületei s... den tekintet... a vasárnap... Margit, Fal... Dési játsza... ben, melyre... pénztár.

Laczkó... kedden ker... magyar tör... nagy szorg... kes személ... fog hozni a... mű, melyne... keznek ven... szerint az... nem a fővá... ket az érde... árusít a pé...

Sarkadi... Bonbonnier... ken illusztr... Szilassy E... hogy a deb... dégművész... Sarkadi Al... sze, Debrec... vence, lép... vendégláté... ugy, hogy... denki a sa... ral gondos... dekes műs... főnök” cim... Pásztor és... igen értéke... rövid ideig... leszk zenes... zódtetett t... nincs előad... a Zion bet... ra átenged... dégszerepe...

A nagybteg... Lexa Lajo... hivatalába... ia és légz... annyira el... te a küllig... ia a szome... kijelentett... hogy hiva...

Kö... gyűlés elé... gyűlnek... sére a jog... délután il...

Tü... iratozzák:... meghívás... fölolvás... parlament

változik, nem regaszködik egy formához sem Mondom, öröm látni ezt az öröm játékot ezt a páratlan tudást, ezt a mesteremberesen alapos és gondos készütséget. Öntudatos, új, férfias Chopin-stilust hoz. A G-moll ballada, a bus elbeszélésből drámává lesz. síró közép-témája most erőteljesen bontakozik ki. A két Polonaiseben, a Lisztben és a Chopin-Lisztben mennydörög a zongora, kirobbanó erővel rohan a ritmus a parancsoló kergető kezek nyomán. Shubert fantáziájában biztos izlése megértése érvényesül. Csak egy régi klasszikust játszott, Scarlattti Capriccioját; csak megmutatta, hogy ott is mit tud. Négyeszer is kellett ráadását játszania, a Liszt lampanileit és a Chopin Ges-dur etüdjét is játszotta. Az est másik szereplője Halász Adél volt, aki a Grósz Ernő finom kíséretével énekelt kedves, izléses előadással, biztosan imponáló és tiszta hangon dalokat Schuberttől, Strausztól és másoktól. Meg kell említeni a kitünő Steinvav-zongorát.

A drótostót reprize. Egy kedves operettet elevenít fel a társulat vasárnap este, amikor Lehár Ferencnek a Drótostót című operettje kerül színre, teljesen új betanulással. Az énekes személyzet ambiciózus előkészületei s a kiváló szereposztás egy minden tekintetben élvezetes előadásnak ígéri a vasárnap reprizt. Borbély Lili, Beleznay Margit, Falussi, Székely, Kassai, Ligeti és Dési játszanak vezető szerepeket az operettben, melyre jegyeket előre árusít a színházi pénztár.

Laczkffy. A jövő héten, január 30-án, kedden kerül bemutatásra Széll Kálmán dr. magyar történelmi tárgyú operája, melyre nagy szorgalommal készül a társulat énekes személyzete. Előreláthatóan meglepetést fog hozni a kétségkívül értékes és tartalmas mű, melynek premierjére a fővárosból is érkeznek vendégek. A zeneértők véleménye szerint az opera nemcsak Debrecenben, hanem a fővárosban is sikert fog aratni. Jegyeket az érdekes előadásra hétfőtől kezdve árusít a pénztár.

Sarkadi Aladár, a Vigszínház tagja a Bonbonnierben. Holnap, január 26-án, pénteken illusztris vendége lesz a Bonbonniernek. Szilassy Etel igazgató ismét gondoskodott, hogy a debreceni elit közönségnek egy vendégművész felléptével kedveskedjék. Ezúttal Sarkadi Aladár, a Vigszínház kitünő művésze, Debrecen város közönségének régi kedvence, lép fel a Bonbonnierben. Egyetlen vendégjátéka iránt óriási az érdeklődés, úgy, hogy számosan előjegyeztek s így mindenki a sajtó érdekében cselekszik, ha napra gondoskodik jegyről. De egyébként is érdekes műsora van a Bonbonniernek. Az „Új főnök” című bohózat, melyben Zsoltoványi, Pásztor és Ilász Gizi elsőrendűen játszanak, igen értékes szám. Lambert és Renardo még rövid ideig mulattatják a közönséget burleszk zeneszámaikkal. Ezenkívül a többi szerzőtett tagok fellépte. Szombaton, 27-én nincs előadás, miután a termet Szilassy Etel a Zion betegsegélyző egyletnek jótékony célra átengedte. A társulat Nyiregyházán vendég szerepel szombaton.

HIREK

Aehrenthal gróf külügyminiszter nagybtege. Bécsből táviratozzák: Aehrenthal Lexa Lajos gróf külügyminiszter ma délelőtt hivatalában ájultan esett össze. Erős szívbaja és légzési zavarokban mutatkozó baja annyira elhatalmasodott, hogy ma ledöntötte a külügyminisztert. Aehrenthal gróf bátyja a szomorú híre azonnal Bécsbesietett és kijelentette, mindenáron rábírná öcsesét, hogy hivatalát hagyja el.

Közgyűlés előtt. A január 31-iki közgyűlés elé mind több és fontosabb ügyek gyűlnek. Ezeknek folytatágot előkészítésére a jog- és pénzügyi bizottság e hó 30-án délután ülést tart.

Tüntetés Apponyi ellen. Bécsből táviratozzák: A bécsi népoktatási egyesület meghívására ma tartotta meg Bécsben fölolvasását Apponyi Albert gróf 40 éves parlamenti munkásságom emlékei címen. —

Amikor a terembe lépett, német és oláh diákok tüntettek ellene. A tüntetés az előadás után megismétlődött.

Kinevezések. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a belügyminiszter Darvas Nándort, a debreceni m. kir. állami gyermekmenhely ellenőrt a nagyváradai menhelyhez nagyobb fizetési osztályba, Trombitás Erzsébet fizetés nélküli irodasegédtséget a debreceni menhelyhez ellenőrré nevezte ki.

A Dmke internátusa. Megemlékeztünk arról, hogy a Dmke a Debrecenben létesítendő internátus céljaira miután a közgyűlés által megajánlott Hatvan-utcai telek át nem adható, új telek kijelölését kérte. Ma érkezett be a város tanácsához a Dmke erre vonatkozó újabb kérvénye, amely szerint két telek közül kéri valamelyiknek a kijelölését. Egyik a Kossuth-utca végén levő terület, amely a Boeskey-térnek egy része, a másik a Szent Anna-utca végén a bábaképző mellett elterülő telek. Akár egyik, akár másik telken hajlandó a Dmke, amely most már az Alföldi Gazdasági Egyesülettel együttes kérvényt adott be, az internátust létesíteni az először megállapított feltételek mellett. Vagyis, hogy a város építtesse fel az épületet, ingyen adja a telket s a Dmke az internátust berendezze s az államtól kieszközölendő segéllyel az építés amortizációját fizeti. A tanács ma ezt a kérvényt, tekintettel arra, hogy itt ingatlan elidegenítésről van szó, s e felett a közgyűlésnek névszerinti szavazással kell döntenie. A jog- és pénzügyi bizottsághoz tette át.

A nagyléta-székelvályi vasut. Megemlékeztünk arról, hogy a székelvályi vasut megépítésének előmunkálataira az engedélyt, a melyet egy évtizeden át a Bihar vasutak részvénytársasága tartott a kezében kihasználatlanul csak azért, mert ez a Debrecennek annyira fontos vasut az ő érdekei elen volt, a debrecen-nagyvárad helyi érdekű vasut kapta meg. Ez a részvénytársaság most már komolyan hozzá is kezdett a vasut megvalósításához. Mérnökei már hónapok óta dolgoznak s a közigazgatási bejárást is elrendelte már a kereskedelemügyi miniszter. A bejárás — amint azt már meg is írtuk — február hó 7-én kezdődik s azt a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében Halász László miniszteri tanácsos fogja vezetni. A bejárás aktus 7-én délelőtt 9 órakor a nagylétei községhezán kezdődik. Erre a bejárásra meg kell hívni Nagyléta, Kokad, Álmosd községeket és Biharvármegyét. Február 8-án reggel fél tíz órakor folytatják a hivatalos eljárást és erre Székelyhid, Bagamér községeket és Biharvármegyét kell meghívni. Debrecen város e bejárás tekintettel nagy érdekeltiségre és érdekeire szintén képviselteti magát. A debrecen-nagyvárad helyi érdekű vasut részvénytársaság különben ma kérvényt adott be Debrecen városához, hogy pótlólag még 50000 korona törzsrészvény jegyzéssel támogassa a vasutat, vagyis, hogy a multkor már megszavazott 150.000 koronányi összeggel együtt 200.000 korona törzsrészvényt jegyezzen. A társaság kifejti, hogy még 80.000 korona hiányzik a szükséges összegből, amelyből tekintettel amma nagy fontosságra, amelyet ez a vasut Debrecen városára és közigazdaságára képvisel, 50.000 koronát Debrecen városának kell jegyeznie. A legutolsó közgyűlésen különben amugy is az volt a legtöbb felszólalásnak intenciója, hogy az egész összeget jegyezze a város sőt a jog- és pénzügyi bizottság ülésén kifejezést is nyert az a fölfogás, hogy 200.000 korona törzsrészvényt kell jegyezni. Mégis 150.000 koronát azért javasolt a jog- és pénzügyi bizottság, hogy az újabb kérés alkalmával a város az időközben szükségesnek látszó és fölmerült kívánságokat ez újabb jegyzésnél érvényesíthesse. A közgyűlés tehát minden valószínűség szerint megadja a kért hozzájárulás kiegészítést, ami a vasut létesítésére igen fontos.

A bösörmei rejtély áldozata haldoklik. Ma délután Debrecenben az a hír volt elterjedve, hogy Kiss Gyula hajduböszörményi kása-malom tulajdonos, akit álmlában meglöttek, odahaza Hajduböszörményben meghalt. Érdeklődtünk a hír valóságát illető-

leg a hajduböszörményi rendőrségen, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, igaz ugyan, hogy a szerencsétlen ember nagyon rosszul érzi magát, azonban e pillanatban — délután öt órakor — még él. Tegnap jött haza Hajduböszörménybe, mert oly rosszul érezte magát, hogy minden pillanatban attól kellett tartani, hogy a krízis bekövetkezik. Öreg édesapja és gyermekei állják körül ágyát és lesik vajjon jobbra fordul-e még válságos állapota. — Kissné az ügyészség börtönében van letartóztatva, így nem lehet a haldokló körül, akinek esetleg ő volt a halálhozó merénylete.

Elovdatt a jégpálya. Alig pár napja, hogy a város a Nagyerdőn létesítette a jégpályát s most már a beállott melegebb időjárás miatt az annyira követelt s olyan nagyon várt korcsolyapálya megsemmisült. A jég felolvadt s a pálya a korcsolyasport kedvelőire használatatlanná lett. Erről a sportbarátoknak szomorú hírről ma tett jelentést a pályát kezelő Tornaegyesület a tanácsnak.

A kertváros világitása. Megirtuk, hogy a kertvási háztulajdonosok a gáznak és villannak a kertváros telepére való bevezetését kérték. A világitási vállalat igazgatója el is készítette a költségvetést, amely szerint a gáz bevezetés 23380, a villamos áram bevezetése 9300 koronába kerül. Egyszersmint jelentette az igazgató, hogy ha a kertvárosiak mindnyájan bevezetik a világitást, akkor a közvilágitás ingyen történik, ha pedig nem tudják garantálni ezt a fogvasztási mennyiséget, a közvilágitást nekik kell fizetni. A tanács ma ilyen értelemben határozott is e kérdésben.

Megkötözött karmester. Kellemetlen botrányt rendezett ma éjszaka a vasuti állomáson Döry Ernő, egyik helybéli mulató zongoramestere. Ez az exaltált fiatal ember nemcsak az állomás épületében viselkedett úgy, hogy a rendőri intézkedést indokoltta, de még ellene is szegült az őt figyelmeztető rendőrörszemek, úgy, hogy Furkó állomási őrszoba parancsnok kénytelen volt megkötöztetni és letartóztatni. Csak kellő igazolás után bocsájtották szabadon. Az eljárás azonban folyik ellene.

A községi bíróság áthelyezése. A főkapitányság ez uton is értesíti a nagyközönséget, hogy a községi bíróság, mely eddig a Szent Anna-utcában működött, a Csapó-utca 15. szám alatt levő mezőrendőri hivatal épületébe helyeztetett át. Panaszkodat szerdán és szombaton vesznek fel, a tárgyalásokat hétfőn és csütörtökön tartják meg.

Szerencsétlenség a vadászaton. Püspökkladányból jelentik nekünk: Pár nap óta az itteni egyházi birtokon nagy vadászatok folynak, melyre távol vidékről összegyűlt az úri társaság. Így hivatalos volt arra Marschalkó dr. kolozsvári egyetemi tanár fia is, akit egy eltévedt golyó a combján talált, úgy, hogy tegnap fel kellett szállítani Budapestre, ahol műtétet végeztek rajta. Pár hét alatt azonban kiheveri a szerencsétlenséget.

Öngyilkos kovácsmester. Hajduböszörményből jelentik nekünk: Kovács Sándor 52 éves kovácsmester még e hó 15-én kétszer a szájába lőtt, azonban a golyók nem ölték meg azonnal, hanem egész a mai napig ápolták a lakásán. Ma délután azonban állapota hirtelen rosszabbra fordult, lázas, önkívületi állapotba esett és délután négy óra után meghalt. Kovács meglehetősen könnyelmű életet folytatott, iszákos, alkoholista természetű ember volt, aki alighanem ön kivületi állapotban követte el végzetes tettet.

A plébános mint ártatlan József. A bács megyei kis Rém községben a lelkek pástora Szemző János plébános. A plébános nemrég prédikáció közben azt mondta, hogy van a faluban egy uriaszony és ő — már mint a plébános — az ártatlan József. A híveknek nem nagyon tetszett ez az elemes prédikáció s feljelentették a plébánost, akit a bácsalmási járásbíróóság vallás elleni kihágás miatt száz korona pénzbüntetésre ítélte.

Megölte a feleségét. Szabadkáról táviratozzák: Négy hét előtt meghalt Kishegyesen Elek Istvánné, egy jómódu gazdálkodó felesége. Az orvos agyhártyagyuladást állapított meg. A temetés után a topolyi járás-

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	868
Osztrák hitel	652 75
4 százalékos koronajáradék	90 05
Államvasút	725 51
Jelzálogbank	494 50
Rimamurányi	694
Salgótarjáni	681
Közuti vasút	812

Irányzat: Csöndes.

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 4 3/4%, Berlin 3% London 3 3/4%.

Budapesti gabontőzsde.

Svarz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	
Buza októberre	11 04
aprilsra	11 83
májusra	10 40
Rozs aprilsra	9 14
Zab októberre	9 42
aprilsra	9 79
Tengeri májusra	8 74
Tengori 1912. év júl	—

Irányzat: Sztlárd. Készaru hanyha.

Helyi értékpapírok magán árfolyama.

Név	osztalék	1911. szolványokkal	Kor.
500	60	Debreceni Első Takarékpénztár	960
200	18	Alföldi tkptár	375
500	40	Ipar és Keresk. bank	900
200	18	Közgazdasági bank	—
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	14	Debreceni Hitelbank	260
400	24	Általános Forgalmi Bank	—
200	12	Bankgyűlés	—
200	80	Istvánmalom	780
200	10	Debr. helyi vasút	—
200	18	Tormény és éruaktár	—
200	10	Debreceni Gőztéglagyár	290

A Debreceni Első Takarékpénztár részvényei. Ismét emelkednek a Debreceni Első Takarékpénztár részvényei. A Debreceni Első még nem tette közé az 1911. évről szóló zárószámadásokat. Ugy kell azonban lenni, hogy az eredmény nemcsak kielégítő, hanem az előző éveket is jóval fölülmulja. Legalább erre enged következtetni az a tény, hogy az intézet részvényei egyre nagyobb keresetnek örvendenek. Mindenképen hozzájárul ehhez az a fényes kilátás, amelyet a részvényhez a Pesti Hazai Első Takarékpénztárral történt felette kedvező összekötés révén fűznek. A mai napon egy nagyobb tétel (1911-es szolvánnyal) 975 koronájával kelt el. Ugy látszik, egyre közelebb jutunk ahhoz az árhoz, amelyet mi már hónapokkal ezelőtt kilátásba helyeztünk.

A jegybank közgyűlése. Bécsből táviratozzák: Az Osztrák-Magyar Bank február 3-án tartja meg az évi rendes közgyűlését. A napirenden többek közt három magyar honos főtanácsos választása, öt számvizsgáló és öt helyettes számvizsgáló választása is szerepel.

A debrecen-ungvári közut. A Debrecen-Nyiregyháza-Csap-Ungvá állami közut építésére vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszter a helyszíni bejárást február 27-re délelőtt 9 órára tűzte ki és összejöveteli helyül Tuzsér község községházát jelölte meg. A miniszter megbízásából Dicsőfi Károly kir. műszaki tanácsos vezeti a bejárást. Az uti terveket a nyiregyházi állam-építészeti hivatalban tették közszemlére.

Uj utcánév. A Hajduböszörményi-ut háztulajdonosai egyáltalán nincsennek megelégedve azzal, hogy az ő utcáuk utnak van elkeresztelve. Azonkívül a hosszú név szerinti a közfoglalomra alkalmatlan. Éppen ezért mozgalom indult meg oly irányban, hogy az a rendkívül gyorsan fejlődő és nagyforgalmu ut egy kurta tetszetős utca-névvél cseréltesék föl. Valószínű, hogy a kívánság ellen illetékes helyen semmiféle kifogást sem fognak tenni.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Paacs József Károlyváros. Leitner Iván Gyakovár, Teitelbaum Ferdinánd utóda Fischer Malvin Ollók, Schrötter Vladimira Deutsch-Gabel.

biróságra névtelen feljelentés érkezett, hogy Elek Istvánné gyilkosságnak lett az áldozata. A holttestet exhumálták és a törvényszéki orvosok konstatálták, hogy Elek Istvánné fejével ütötték agyon. A férfi, a kit a rendőrség letartóztatott, konokul tagad, viszont a szomszédok azt állítják, hogy a házaselek örökösön civódtak s mikor az asszony tegutóbb súlyos beteg volt, Elek István még a rokonokat sem engedte be hozzá.

Színház után hol szórakozunk a legjobban? A „Nemzeti“-kávéházban, hol Kuczás József elsőrendű tambura zenekara tart hangversenyt óriási tetszés mellett. A tambura-zenekar, mely nőkből és férfiakból áll, ének- és zeneszámaival oly élvezetes szórakozást nyújt, hogy bármely orfeum műsorát minden tekintetben felülmulja. Belépti-díj nincs. — Szíves pártfogást kér Rosner A. kávé.

Grammofon tulajdonosok! A létező legszebb magyar ének, „A pécskai cigánysoron“ egyedül Molnár testvéreknél kapható, Egyház-tér 2. Telefon 727.

Debreceni Butorkészítő Asztalosok Árucsernok Szövetkeze
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.
Telefon 129. Hunyadi-u. 17/19. sz. Telefon 129.

Felhívja a tisztelt butorvásárló közönség figyelmét, dusan felszerelt árucsernokára, hol Debreczen első műasztalosainak és kárpitosainak termékei a legmértékesebb (szabott) árban áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Megtekintés minden vételkényszer nélkül.

Tervek, költségvetések, rajzok díjtalan. A rendelt avagy raktárból megvett butorokért a legmesszebbmenő garanciát vállalja, hitel esetén kedvező fizetési feltételek.

Elsőrendű minőségű ásványvíz vállalata, Debreczen város területére képviselőt keres.

Javadalom megállapodás szerint.

Ajánlatok **Általános Hirdető Iroda Debreczen, Szent-Anna-utca 39. sz.** címre kéretnek.

Használjon Dr. Borovszky-féle BOROLINT
Borolin-szappant és Boro in-cukorkát
reuma, cs z, köszvény, isiász, köhögés, fejfájás és fertőzés ellen
Ára a Borolinnak 80 fillér, próbáüveg 50 fi lér, a Borolin mosdószappannak 80 fill, a piperezappannak 80 fill, és a Borolin-cukorkának ára 20 és 40 fillér.
Kapható mindenütt.

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.
Vannak fájdalmak? Rheuma, csusz, észvény szaggatása?
Ezen fájdalmak ellen legbiztosabb háziszer a híres **Király-Balzsam!**
Hatása némely esetben megépő, amennyiben gyakrabban idűlőbb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszünteti.
Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 korona teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő **GRÓSZ NAGY FERENCZ** gyógyszerárában Kossuth-utca 8. színház mellett.

Begény-osarnok.

FEHÉR FALAK.

REGENY.

Irta: **MAX PEMBERTON.**

Fordította: **Szebenvel József.**

Odahajolt hozzá és megcsókolta az ajkát. Mielőtt Amblehurst magához tért volna a meglepetésből, már Ulusia nem volt a szobában.

XXXVI. FEJEZET.

A vér szava.

A szoba ablakai nyitva voltak és Jura kilátott onnan a kaszárnya udvarra, hol a katonák épen gyakorlatoztak.

Nem tudta ugyan, hogy mennyi időt töltött a fogságban, de arra tisztán emlékezett, hogy sötét éjjel volt, mikor letartóztaták és hogy Wagner tábornok adta ki a parancsot a rendőrtisztnek, hogy a kaszárnyába vigyék, noha Rudolf gróf amellet kardoskodott, hogy a fogházba szállítsák a közönséges bűnös rabok közé.

Az elméje azonban egyáltalán nem szolgálta ugy, ahogy szokta. Némelv dologra éppenséggé nem emlékezett, míg más dolgok világosan éltek emlékezetében.

Ugy elékezett, hogy egy rózsával kezdődött, amit szerető női kéz nyújtott át neki. Emlékezett jól a napra, amint belépett, mikor a karjaiba omlott halva és még arra is, hogy ő szörnyen csodálkozott, hogy az idő ilyen mostohán bánt vele.

Még arra emlékezett, ogv Ulusia rémes sikolyt hallatott és hogy Vagner tábornok azt mondta az embereknek:

— Vigyétek el ezt az embert.

Kocsin vitték a kaszárnyába, ahol a szobába hozták, ahol elaludt. Mikor felébredt, rettenetes szégyenérzet fogta el. Valamikor Rabka királya volt és most Bécs megfosztotta őt a trónjától. Az emberek kicsufolták és megtagadták. És mindezt a születésének és a titokzatosságnak, ami körülveszi, köszönheti. És annak égőbb volt a fájdalom, mert ő tudta, hogy Fülöp gróf a fia.

Délután öt óra tájban a gondolatok teljesen kimerítették és ledől az ágyra pihenni. (Folyt. köv.)

Luna
A kézi és szénsavas ásványvizek királya.
Kapható: A fűszerkereskedelmi részv. társ. nál Debreczenben.

Minden gyomorhaj
a rossz emésztés következménye
Egy kipróbált, kikeresett legjobb és leghatásosabb gyógyfűvekből gondosan összeállított étvágyat elősegítő, emésztést előmozdító és enyhe levezető háziszer, mely a mértékeltenség ismert következményeit hibás diéta, meghülés és elhanyagolás által előidézett székrekedést mint gyomorégést, feljavadást, a túlsok savanyképzést és a gőrcsős szűnvedéseket enyhíti és megszünteti ez a **ROBA** gyomorbalzsama a Fragner B. prágai gyógyszerárából.
FÖYELEM! A csomagolás minden részén a törvényileg bejegyzett védjegy van.
:: **FÖRAKTÁR:** ::
B FRAGNER cs. és k. udvari szállító ::
a „Fekete sas“ gyógyszerár, Prág. Kleinselte 203.
Ecke der Nerudgasse.
Postaküldés naponta.
1 egész üveg 2 kor., 1 fél üveg 1 kor. Postán a K 1.50 előleges beküldése mellett kis üveg. K 2.80 nagy üveg. K 4.70 két nagy üveg. K 8.— négy nagy üveg. K 22.— beküldése mellett 14 nagy üveg ausztr.-magyarország minden állomására bérmentve küldetik. Kapható Debreczenben **Mihalovits Jenő** gyógyszerárában.

Donog DEBRECZEN

Báli ide

Marquisset, gyö

Óriási

A Pi

egy ele

utca

február 1-

Czim

A Debr

ajánl a legjo

tölg

ölenként bárn

waggon szám

5 és 10 mé

lezárt koc

Waggonzám

prima

Telefon 54

Suly és öl p

Modern vi

és csa

Iroda Plac-u

Tul.Sz

A Debreceni

szér

Elvállal

kákat legjután

díjtalanul szol

meghívásra k

Ezen vá

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Báli idény ujdonságok

Marquisett, csipke volaus, selymek, gyöngydiszek, rojtok

Óriási választékban!

A Piac-utcán

egy elegánsan butorozott

utcai szoba

február 1-ére kiadó. Parkett és gázvilágítás.

Czim a kiadóban.

A Debreczeni Faipar

Résztársaság

ajánl a legjobb minőségű **száraz cser,** **tölgy, bükk, gyertyán**

tűzifát

ölenként bármily mennyiségben, ugyszintén waggon számra is, valamint **aprított lát 5 és 10 métermázsás ólom plombával lezárt kocsi** hozhoz szállítva a legjutányosabb árban.

:: Waggonszámra vidéki szállítást is elvállal. ::
Ugyanott

prima porosz szén

olcsón beszerezhető.

Telefon 544. Telefon 544.

:: Súly és öl pontos méréséért felelősséget vállal. ::

Modern vízvezeték berendezési

:: és csatornázási vállalat ::

Iroda **Piac-utca 52.** (a megyeháza mellett.)

Tul. Sztudinka Olivér.

A Debreczeni Háztulajdonosok Egyesületének szerződött vállalkozója.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat legjutányosabb árban. — Költségvetéssel díjtalanul szolgál. — Személyes tárgyalásokra, meghívásra készséggel áll rendelkezésre.

Ezen vállalat össze nem tévesztendő hasonló nevű céggel.

Aspirin

vásárolunk eredeti

TABLETTÁKBAN

20 drb. K 1,20

Minden Tablettára az **ASPIRIN** szó van rábélyegezve.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a. Rhein.

Milliók használják

köhögés, rekedtség, katarrhus, elnyálkásodás, görcs és számarhurut ellen

KAISER-főle mell-kara mellőkat

3 fenyővel. 6050. közg. ig bizonyítvány orvostól és magánostól birtosítják a sikert.

Rendkívül jó ízű és kellemes Bonbon. Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér. Kapható: Mihalovits J., Grósz Nagy Ferencz, Mauthner Alfréd, Kubek Sándor, Steiner Manó, Muraközy László, Harsányi Lajos gy. gyszere-szeknél, Jóna és Jóna és Központi drogeriákban. Ujfehértón Trón Gyulánál, Ér-Mihályfalván Mát-rai Ákosnál.

Öfelsége mindennapi itala

a világhírű, legelsőrendűnek **elismert és kitüntetett**

Spaten sör

a „Bika“ és „Angol királynő“ szál-lodák összes helyiségeiben.

Csak rövid ideig, naponta kimérve és üvegekben kapható.

Gyengeség, idegbaj és emésztési za-varok ellen orvosilag ajánlva.

Provisiós képviselők

petrol. fémerősségű lámpák

községek, gyárak, templomok stb. részére való eladására kerestetnek. Ajánlat W. T. 9561. jelige alatt **Rudolf Mosse Wien, 1.** intézendők.

Legmagasabb kitüntetés :
Brüssel 1910 :
Turin 1911 :
Dresden 1911 :
Nagy díj!
Georg Dralle
Bodenbach a. E.

Hölgyeknek nagyon fontos!

az új hygien, kebelformázó

„LADA“

14 világszabadalom által védve.

„LADA“ egy új igen célszerű szab. találmány segítségével egyidejűleg tartja, emeli és formálja a kebelt. Kicsiny elgé ki nem fejlődött kebelt teljes érvényre emel és a petyhüdt kebelnek ismét természetes formát ad. Fejlődésben lévő ifju hölgyeknek nélkülözhetetlen. Új III. modellünk a nagy erős kebelt kicsinyíti, a nélkül, hogy szorítaná vagy bepréselné. A „LADA“ huzamosabb időn át való viselése által a kebel megtartja természetes szilárd alakját. „LADA“ a világszabadalom legelőkeltebb kebelformálója amit bizonyít, hogy minden rendű és rangú hölgyek által előszeretettel viseltetik, nagy előnye, hogy egy fogással teljesen a terméhez formálható. Orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Az elismerő levelek ezrei tanuskodnak a „LADA“ kiválósága mellett.

Ára 6.50 koronától — feljebb.

Kapható fűző és fehérnemű kereskedésekben, és a gyárosoknál **POHL & MATHIAS, Wien, II./182** Neue Valeriestrasse 6. B.

Sziveskedjék ingyen prospektust és brosurát kérni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden szó 10 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakosdásnál tessék a választékos címet csatolni.

Levelezés.

22 éves gazdag amerikai hölgy **törj-hez menne** csinos, egészséges urhoz. Vagyon, vallás mellékes. Czim **Hymen, Berlin 18.**

Betöltendő.

Munkáslányok és tanulók felvétetnek a **Dobozgyarban Fárdó-u. 4.** (Margitfű-dő telep)

Jócsaládból való tisztességes asszonyt keresek házvezetőnőnek, én egy 40 éves gazdaember vagyok egy fél év óta özvegy, címüket adják be, a kiadóhivatal továbbítja.

Czimirási, másolást elvállal szép írású fiatal ember. Czim a kiadóban.

Irodaszolgának ajánkozik 28 éves nő ember, kaucziója is van. Czime Hajdusámson, Parlagi u. 87. szám.

24 éves nő ember, irodaszolgának ajánkozik kauczióval. Czim Hajdusámson, Bátorhor-i-u. 594. sz. alatt.

Érettségizett fiatal ember gyakornoki állást keres. Czim a kiadóban.

Adás-vétel.

Rum, tea legolcsóbban és a legjobb minőségben beszerezhető **Deutsch Lajos** fűszerkereskedésében, **Piac-utca 38.**

Rózsa burgonya mázsánként olcsón kapható **Deutschnál,** **Hatvan-utca.**

Jó forgalmu fűszer, trafik és dohány árusítással ellátott üzletet keres készpénzért fiatal házaspár. Czimeket kérjük a kiadóhivatalba «Vevő» jelige alatt leadni.

Elköltözés miatt többféle butorok vannak eladó a **Piac-utca 42.** szám alatt, hátul az emeleten, ugyanott keresnek egy 3 szobás lakást május elsőre.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel **Kaiser Salamon.** Telefon 685.

Tárla eladás. Fiatal ákácza, házhoz szállítva és erdei öbibe kirakva 22 forint. Megrendelhető **Bethlen-utca 17. sz.**

Alkalmi vétel folytan levélpapír és levélkoriték czégnomással felette olcsó árban beszerezhető **Hoffmann és Kronovitz** könyvnyomdájában **Debreczen, Piacz utca 49.**

Eladó egy járóban lévő szennyes ruhatartók, direkt erre a célra készített szennyes láda. Czim a 339. telefon szám alatt megtudható.

Eladó többféle operett és opera kották. Czim a kiadóban.

Megvételre keresek egy jókarban lévő toalet asztalkát. Czim a kiadóban.

Egy ebédlő asztal és hat ebédlő szék eladó. Czim a kiadóban.

Egy srófos nagy káposztás hordó eladó olcsón **Piac-utca 47.** alatt.

Hiány nincs, mert cipőt, férfi öltönyt, kabátokat, női felöltőt, szőnyeget, női szöveteket, téli kendőket heti és havi részletekre kaphat **Weisz és Princz** részletáruházában **Csapó-utca 27.**

Lakás.

Közel a Fő érhez csinosan butorozott szoba esetleg teljes ellátással is kiadó. Czim a kiadóban.

Keresek egy 3 szobás lakást május 1-re. Czim a kiadóba.

Butorozott szoba teljes ellátással kiadó a **Piaczhoz** közel. Czim a kiadóban.

2 szobás lakás február elsejére kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Különcle.

Kosárfonoda, gyermekkocsi raktár **Kossuth-utca 25.** Javításokat készítünk.

Ma délután 4-5 óra között elveszett a **Kossuth-utczától** a vasutig menve egy 1 korona 40 fillér aláért, de kitöltetlen váltó, kéretik a becsületes megtalálót, Dénes testvérekhez **Bocskai-tér** alá elvinni illő jutalom mellett. A váltót értékesíteni nem lehet, a megsemmisítés megtörtént.

Weisz Ferencz gépüzemre berendezett asztalos műhelye **József kir. herceg-u. 7.**

Van szerencsém értesíteni hogy **Rákay** ur cipőfelsőrész készítő műhelyét átvettem s azt a mai kornak megfelelően tovább vezetem. Teljes tisztelettel **Zeke László** cipőfelsőrész készítő **Csapó-u. 13.**

Fehérnemű varróné izlésesen dolgozik, ugy-szintén javítást is elvállal **Pereces-utca 20.**

Táncrendek gyönyörű

szép kivitelben, meghívó

és alkalmi kártyák dom-

bornyomással és színezett

művészi kiállításban mér-

sékelt árakban ::

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában

DEBRECZEN, Piacz-utca 49.

Dreher Antal sörfőzdéi részvénytársaság Kőbányán.

Van szerencsém a t. c. közönséget értesíteni, hogy közkedveltségnek örvendő, bajor módszer szerint főzött

Szt.-János idénysörünk

eladása és kimérése megkezdett.

Kapható: **Ottó Sándor** és **Márkus Jenő** urak vendéglőjében, valamint nagyban hordó és üveg száma ottani főraktárunkban **Aron Miksa** urnál.

Teljes tisztelettel

Dreher Antal sörfőzdéi részvénytársaság.

Kelengyét, fehérneműt és vászonárut

legszebben fest, tisztít, mos és vasal

HRABÉCZY ELSŐ DEBR.

Gőzmosó-,
vegytisztító-,
ruhafestő R. T.

Széchenyi-u. 42. sz. Telefon 323.

Hatvan-utca 11. sz. Telefon 578.

Csapó-utca 30. sz. Telefon 668.

Piacz-utca 22. (Glück Edénél.)

SALVATOR

GUMMI SARKAK

VILÁG CZIKK

UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGU !

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Vezérképviselő: **Hermann Hirsch, Wien, VII/3.**

Tiszta agyagból készült szép és

cserép, fali téglá

és legszebb

nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karczagon szerezhető be.